

Kuć J., 2022. *Historyczne inwentarze notarialne jako źródła do badań językoznawczych*. Lublin: Wydawnictwo Episteme, 2022. ISBN 978-83-67049-23-8

Publikacja Joanny Kuć to obszerna monografia prezentująca specyficzne zabytki językowe jakimi są inwentarze notarialne. Ze względu na szczególne zainteresowania pograniczem językowo-kulturowym Autorka obrała za obiekt badań teksty z terenów południowego Podlasia i wschodniego Mazowsza. We wstępie zwraca uwagę czytelnika na fakt, że badane teksty zawierają nie tylko cenny materiał językoznawczy, lecz również historyczno-kulturowy czy prawniczy. Książka podzielona jest na sześć rozdziałów poświęconych kolejno źródłom, którymi są inwentarze łukowskie, węgrowskie i litewskie, następne rozdziały zawierają analizę inwentarzy jako źródeł do badań gatunku oraz dane z historii języka badanego obszaru. W tym rozdziale Autorka dowodzi swej wiedzy historycznojęzykowej, przeprowadzając analizę tekstów notarialnych we wszystkich planach językowych. Należy jednak zaznaczyć, że opiniowana książka jest szczegółowym, dogłębnym studium nie tylko konkretnych inwentarzy notarialnych z XIX wieku, ich funkcji i szaty językowej, lecz również całościowym opisem inwentarzy jako gatunku tekstu urzędowego. Cele, które podano w części wstępnej publikacji, są jasno sprecyzowane i sygnalizują, że chodzi o szeroko zakrojoną problematykę dotyczącą inwentarzy z punktu widzenia przeobrażeń gatunku, językowej charakterystyki dokumentów jako zabytków regionalnej odmiany polszczyzny i przemian społeczno-kulturowych typowych dla wieku dziewiętnastego na wschodnich terenach Polski. Autorka nie tylko deklaruje powyższe założenia we wstępie do dzieła, ale również realizuje je na 353 stronach, dołączając do nich obszerną bibliografię i fotokopie

wybranych dokumentów. Jej wywody składają się na logiczny ciąg, który stopniowo otwiera przed czytelnikiem dalsze obszary zagadnień związanych z badaniem inwentarzy. Wszystkie twierdzenia Autorki oparte są na rzetelnej znajomości szerokiego spektrum literatury fachowej. Jako historyk języka interesuje się przede wszystkim językiem badanych dokumentów i warstwą leksyki, ale całą analizę opiera na tle geograficzno-kulturowym oraz historycznym danej epoki. Po lekturze monografii Joanny Kuć pt. *Historyczne inwentarze notarialne jako źródła do badań językoznawczych* stwierdzam, że stanowi ona cenne źródło do badań regionalnej polszczyzny na terenach wschodnich, ale w zupełności zgadzam się z Autorką również w tej kwestii, że wartość inwentarzy tkwi w szczególowości informacji, których dostarczają historykom gospodarki, kultury, społeczeństwa, socjologom, antropologom kultury, etnologom, językoznawcom. Dodać należy jeszcze, że zamieszczenie oryginalnych tekstów badanych inwentarzy wymagało od Autorki znacznego wysiłku nie tylko edytorskiego. Podjęła się tego zadania, by dostarczyć innym badaczom cennego materiału źródłowego bez konieczności żmudnej pracy w archiwach, co jest bardzo chwalebne. Autorka przedłożonego tekstu odznacza się szczególną erudycją naukową, którą ujawniła w podejmowaniu i opracowaniu poszczególnych zagadnień swej książki. Stworzyła cenną pracę naukową, która znajdzie swoich odbiorców zajmujących się wieloma dziedzinami wiedzy z zakresu filologii.

Jana Raclavská